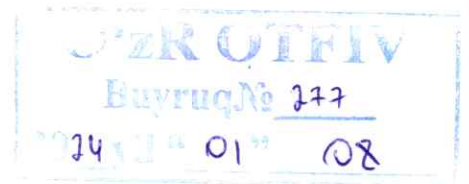

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA
INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI**

70910212 - xirurgiya magistratura mutaxassisligining

MALAKA TALABI

Toshkent - 2024

ISHLAB CHIQLILGAN VA KIRITILGAN:

Tibbiyot tibbiyot akademiyasi

TASDIQLANGAN VA AMALGA KIRITILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining
2024-yil « 01 » 08 dagi 277 - sonli buyrug‘i bilan.

JORIY ETILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim va innovatsiyalar vazirligi.

Mazkur Malaka talablari “Oliy ta’lim davlat ta’lim standarti. Asosiy qoidalar”,
“Oliy ta’lim yo‘nalishlari va mutaxassisliklari klassifikatori”, O‘zbekiston
Respublikasi Milliy va tarmoq malaka ramkasi, kasbiy standartlar va kadrlar
buyurtmachilari takliflariga muvofiq ishlab chiqilgan va rasmiy me’yoriy-uslubiy
hujjat hisoblanadi.

O‘zbekiston Respublikasi hududida Malaka talablarini rasmiy chop etish
huquqi O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligiga
tegishlidir.

MUNDARIJA

T/r		bet
1.	Umumiy tavsifi.....	4
1.1	Qo'llanish sohasi.....	4
1.1.1.	Malaka talabini qo'llanilishi.....	4
1.1.2.	Malaka talablarining asosiy foydalanuvchilari.....	4
1.2	Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.....	4
1.2.1.	Kasbiy faoliyatlarining sohalari.....	4
1.2.2.	Kasbiy faoliyatlarining obyektlari.....	5
1.2.3.	Kasbiy faoliyatining turlari.....	5
1.2.4.	Kasbiy vazifalari.....	5
2.	Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladi gan talablar.....	7
3.	Amaliyotlarga qo'llaniladigan talablar.....	8
	Bibliografik ma'lumotlar.....	9
	Kelishuv varag'i.....	10

1. Umumiy tavsifi

70910212 - Xirurgiya magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistrlar tayyorlash kunduzgi ta'lim shaklida amalga oshiriladi. Magistratura dasturining me'yoriy muddati 3 yil.

1.1. Qo'llanish sohasi

1.1.1. Malaka talabining qo'llanilishi.

Malaka talabi 70910212 - Xirurgiya magistratura mutaxassisligi bo'yicha magistr tayyorlovchi barcha oliy ta'lim tashkilotlari uchun talablar majmuini ifodalaydi.

1.1.2. Malaka talabning asosiy foydalanuvchilari:

Mazkur magistratura mutaxassisligi bo'yicha fan, texnika va ijtimoiy soha yutuqlarini hisobga olgan holda o'quv reja va modul dasturlarini sifatli ishlab chiqish, samarali amalga oshirish va yangilash uchun mas'ul – oliy ta'lim muassasalarining professor-o'qituvchilari;

magistratura mutaxassisliklarining o'quv reja va modul dasturlarini o'zlashtirish bo'yicha o'quv-tarbiya faoliyatini samarali amalga oshiruvchi barcha xodimlari va talabalari;

o'z vakolat doirasida bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasiga javob beradigan oliy ta'lim muassasalarining boshqaruv xodimlari (rektor, prorektorlar, o'quv bo'limi boshlig'i, dekanlar va kafedra mudirlari);

bitiruvchilarning tayyorgarlik darajasini baholashni amalga oshiruvchi Davlat attestatsiya komissiyalari;

oliy ta'lim muassasasini moliyalashtirishni ta'minlovchi organlar;

oliy ta'lim tizimini akkreditatsiya va sifatini nazorat qiluvchi vakolatli Davlat organlari;

magistratura mutaxassisligini ixtiyoriy tanlash huquqiga ega bo'lgan bakalavrlar va boshqa manfaatdorlar.

1.2. Kasbiy faoliyatlarining tavsifi.

1.2.1. Kasbiy faoliyatning sohalari.

Oliy tibbiy ta'lim, malaka oshirish va qayta tayyorlash, professional ta'lim muassasalarida tibbiyotga oid maxsus fanlarni o'qitish;

O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy-tadqiqot institutlari, O'zbekiston Respublikasi Sog'liqni saqlash vazirligi, viloyatlar sog'liqni saqlash boshqarmalari, ilmiy-tadqiqot markazlarida ilmiy tadqiqot faoliyatini yuritish, turli mulkchilik shakllaridagi korxonalarida, nodavlat va notijorat tashkilotlarida, markazif va mahalliy davlat boshqaruvi organlarida, kichik biznes va xususiy tadbirkorlik sub'ektlarida davolash-profilaktik faoltni tashkil etish va boshqarishga oid kompleks masalalarni hal etish, shuningdek sog'liqni saqlash tizimidagi davolash va profilaktika muassasalarida faoliyat yuritish kasbiy ko'nikmalariga, mutassaddilik qobiliyatiga yo'naltirilgan inson faoliyatining vositalari, usullari, metodlari va uslublarining majmuasini qamrab oladi.

1.2.2. Kasbiy faoliyatlarining ob'ektlari:

70910212 - xirurgiya magistratura mutaxassisligi bo'yicha bitiruvchilari oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalarida pedagogik faoliyat;

Fanlar akademiyasi va tarmoq ilmiy tadqiqot institutlari va markazlarida hamda oliy ta'lim muassasalarida ilmiy tadqiqot qo'liyat va jarayonlar;

sog'liqni saqlash tizimidagi jarayonlar, sog'liqni saqlash tizimiga tegishli dasturlar, standartlar, ilmiy maqolalar, tezislar, ilmiy-tadqiqot ishlari, me'yoriy hujjatlar, ma'lumotnomalar, hisobotlar;

tibbiyot asbob-uskunalari, dori vositalari, muolajalar, resurslar, vositalar, usul va uslublar majmuasi;

jamiyat, aholi, oila, bemorlar, tibbiy yordamga muhtoj qariyalar, kattalar va bolalar, ayollar va erkaklar;

sog'liqni saqlash tizimidagi davolash va profilaktika bo'yicha davlat va xususiy muassasalar, viloyat, shahar, tuman davolash-profilaktika muassasalar rahbarlari va mas'ul shaxslar;

ilmiy-tadqiqot va ilmiy-ishlab chiqarish muassasalari va tashkilotlari, tibbiy yordam xizmatlariga ega bo'lgan xususiylik istalgan shaklda bo'lgan ishlab chiqarish birlashmalarida amalga oshiriladigan chora-tadbirlar.

ilmiy tadqiqot jarayoni;

o'quv jarayoni.

1.2.3. Kasbiy faoliyatlarining turlari

- *ilmiy-tadqiqot faoliyati;*
- *pedagogik faoliyat;*
- *davolash va profilaktika faoliyati;*
- *tashkiliy-boshqaruv faoliyati;*
- *tibbiy-ijtimoiy;*
- *axborot tahliliy faoliyat;*

1.2.4. Kasbiy vazifalari

Xirurgiya mutaxassisligi bo'yicha Milliy malaka ramkasining 7-malaka darajasi hamda magistr kasbiy faoliyatlarining sohalari, ob'ektlari va turlariga muvofiq magistratura bitiruvchisi quyidagi vazifalarni bajarishga qodir bo'lishi lozim:

Ilmiy-tadqiqot va pedagogik faoliyatida:

ilmiy, amaliy tadqiqotlarni o'tkazish, tajriba natijalarini tahlil qilish va ular asosida ilmiy asoslangan xulosalar chiqarish, ilmiy yangiliklarni kashf etish, olingan natijalarni tahlil qilish va amaliyotga tatbiq qilish;

ilmiy maqolalar, ma'ruzalar, risola, o'quv adabiyotlar tayyorlash va tahrir qilish, o'tkazilayotgan tadqiqotlar mavzusi bo'yicha ilmiy sharhlarni ishlab chiqish, referatlar va bibliografiyalarni tuzish;

ilmiy adabiyotlar va internet tarmog'ida eng yangi ilmiy yutuqlar haqidagi ma'lumotlarni maqsadga yo'nalgan holda qidirish va topish.

o'tkazilgan tekshiruvlar, ularning natijalarini tahlil qilishda yangi texnologiyalarni ishlab chiqish, umumlashtirish hamda ularni amaliyotga tatbiq qilish;

namunaviy uslubiyotlar va boshqalar bo'yicha eksperimental va klinik tadqiqotlarni o'tkazishi va ularning natijalariga ishlov berish;

ilmiy-amaliy hisobotlar va tushuntirish xatlarini ishlab chiqish;

ilmiy seminarlar, ilmiy-amaliy konferentsiyalarda ma'ruzalar bilan ishtirok etish;

xirurgiya yo'nalishi mavzusi bo'yicha ilmiy loyihalarni ishlab chiqish, yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modellarini ishlab chiqish;

oliy ta'lim, qayta tayyorlash va malaka oshirish, professional ta'lim muassasalarida mutaxassisligi bo'yicha pedagogik va o'quv-uslubiy faoliyat yuritish;

ilmiy faoliyat va o'quv jarayonini tashkil qilish, zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan, o'qitishning texnik vositalaridan foydalanib o'quv mashg'ulotlarini o'tkazish;

elektron (e-learning) va mobil (m-learning), masofaviy axborot texnologiya va o'quv-uslubiy majmualarini mukammal o'zlashtirish;

ilmiy va pedagogik mahorati hamda malakasini muntazam ravishda oshirib borish.

Davolash va profilaktik faoliyatida:

bemorlarda xirurgik kasalliklarini aniqlash va (kam invaziyali usullarni qo'shib) davolash;

tezkor yordam ko'rsatish uchun zarur bo'lgan to'la hajmdagi ko'nikmaga ega bo'lgan yuqori malakali mutaxassis-xirurg sifatida mustaqil amaliy faoliyat ko'rsatish;

aholi orasida sog'lom turmush tarzini targ'ibot qilishi;

keng tarqalgan xirurgik kasalliklarni kamaytirish uchun profilaktik tadbirlarni amalga oshirish qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim.

Tibbiy-ijtimoiy faoliyatida:

sog'liqni saqlashda ijtimoiy tadqiqotlar uslublaridan foydalanish, aholining ijtimoiy hayot tarzidan kelib chiquvchi muammolar bo'yicha turli xil strategik reja va dasturlar ishlab chiqish, amalga oshirish yo'llarini belgilash va yechimlar qabul qilish;

ijtimoiy muassasalarda yuzaga keluvchi tibbiy-ijtimoiy nizo holatlaridan chiqish, echish, ularni boshqarish, holatni baholay olish;

ijtimoiy himoya organlari va rahm-shavqat xizmatlari bilan hamkorlikda oila va alohida aholi guruhlariga ijtimoiy-gigiyenik, tibbiyot-demografik va ijtimoiy-psixologik tahdid omillarini hisobga olgan holda xizmat turlarini tashkillashtirish va xizmat ko'rsatishni bilish.

Tashkiliy-boshqaruv faoliyatida:

sog'liqni saqlash tizimida tibbiy jamoalarni boshqarishni ilmiy va amaliy asosda tashkil qila bilishi;

axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni egallagan bo'lishi;

uzluksiz ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etish va o'tkazilishiga ko'maklashish (o'quv personalini), tadqiqotlarda ishtirok etish, ma'lumotlarni to'plash, umumlashtirish va tahlil etish;

tibbiyot kollejlari hamda oliy ta'lim muassasalarida o'quv mashg'ulotlarini o'tish, zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarni egallash va tatbiq etish bo'yicha guruhlarini boshqarish.

Axborot – tahliliy faoliyatda:

Salomatlikni muhofaza qilish borasidagi loyihalar samaradorligini baholash;

axborot-tahlil faoliyati natijalari bo'yicha hisobot tayyorlash;

boshqaruv qarorlarining samaradorligini baholash.

2. Kasbiy kompetensiyalarga qo'yiladigan talablar:

ilmiy dunyoqarashga doir bilimlar tizimini egallagan bo'lishi, umummetodologik fanlar asosini, davlat siyosatining dolzarb masalalarini bilishi; ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil tahlil qilish qobiliyatiga ega bo'lishi;

ijtimoiy muammolar va jarayonlarni mustaqil taxlil qilish;

milliy ma'naviy va umuminsoniy qadriyatlar bo'yicha o'z nuqtai nazarini og'zaki va yozma bayon etishi, milliy g'oyaning nazariy asoslarni anglagan holda "Ozod va obod vatan, erkin va farovon hayot qurish" bosh g'oyasining mohiyatini hamda uning asosiy g'oyalar bilan mutanosibli va farqini bilish;

tabiat va jamiyatda yuz berayotgan jarayon va hodisalar haqida yaxlit tasavvurga ega bo'lishi, insonning ma'naviy qiyofasi haqida bilimlarga ega bo'lishi, ulardan hayotda va kasbiy faoliyatida hamda zamonaviy ilmiy tadqiqotlarda foydalana olish;

shaxsning inson, jamiyat, atrof muhitga bo'lgan munosabatini tartibga soluvchi huquqiy va axloqiy me'yorlarni kasbiy faoliyatida qo'llay olish;

yangi bilimlarni mustaqil o'zlashtira olishi, takomillashtirishi va o'z mehnatini ilmiy asosda tashkil qila bilish;

o'zining individual bilimlariga tayangani holda ijtimoiy va shaxsiy ahamiyatga ega bo'lgan muammolarni tushunishi va ularni tahlil qilish;

o'z faoliyatida me'yoriy huquqiy hujjatlardan foydalana bilishi;

fikrlash madaniyati, muayyan tafakkur uslubiga, og'zaki va yozma nutqini aniq bayon qilish;

bemorlarda xirurgik kasalliklarini aniqlash va (kam invaziyali usullarni qo'llab) davolash ko'nikmalariga ega bo'lishi;

tezkor yordam ko'rsatish uchun zarur bo'lgan to'la hajmdagi ko'nikmaga ega bo'lgan yuqori malakali mutaxassis-terapevt sifatida mustaqil amaliy faoliyut ko'rsatish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

aholi orasida sog'lom turmush tarzini targ'ibot qilish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

keng tarqalgan xirurgik kasalliklarni kamaytirish uchun profilaktik tadbirlarni amalga oshirish ko'nikmalariga ega bo'lishi;

oila va alohida aholi guruhlari o'rtasida inson salomatligiga ta'sir qiluvchi ijtimoiy-gigienik, ijtimoiy-psixologik omillarni aniqlashi va xavf omillarini bartaraf qilishni bilishi;

o'quv modullarini o'qitish metodikasini egallashi ko'nikmalariga ega bo'lishi;

zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalardan foydalanib noan'anaviy o'quv mashg'ulotlarini o'tkazishni bilishi;

o'qitilayotgan modullar bo'yicha darslarni o'tkazish uchun zarur bo'lgan o'quv-metodik hujjatlarni tuzish, tayyorlash va rasmiylashtirishni amaliyotga tadbir etishni bilishi;

o'qitilayotgan modul bo'yicha mashg'ulotlarni o'tkazish uchun o'qitishning texnik vositalaridan foydalanishni bilishi;

mustaqil ta'lim va ijodiy qidiruv natijasida o'qitilayotgan modul hamda pedagogik faoliyat sohasidagi metodlar, vositalar va boshqa sohalarida o'z-o'zini muntazam takomillashtirib borishi;

uzluksiz ta'lim tizimining Davlat ta'lim standartlari, malaka talablari va boshqa o'quv-me'yoriy hujjatlarni ishlab chiqishni bilishi;

mutaxassislik bo'yicha sog'liqni saqlash tizimi sohasida mavjud holatlarning analitik sharhlarini ishlab chiqish qobiliyatiga ega bo'lishi;

sog'liqni saqlash tizimida tibbiy jamoalarni boshqarishni ilmiy va amaliy asosda tashkil qila bilishi;

hamkasblar, hamshiralar va kichik tibbiy xodimlar, bemorlar va ularning qarindoshlar bilan muloqotda tibbiy faoliyatning axloqiy va deontologik jihatlariga rioya qilish;

individual reabilitatsiya marshrutini tuzishni bilish;

axborot va zamonaviy pedagogik texnologiyalarni egallagan bo'lishi;

uzluksiz ta'lim muassasalarida o'quv jarayonini tashkil etish va o'tkazilishiga ko'maklashish (o'quv personalni), tadqiqotlarda ishtirok etish, ma'lumotlarni to'plash, umumlashtirish va tahlil etish, umumiy o'rta, o'rta maxsus, kasb-hunar hamda oliy ta'lim muassasalarida o'quv mashg'ulotlarini o'tish, zamonaviy pedagogik va axborot texnologiyalarni egallash va tadbiq etish bo'yicha guruhlarni boshqarish qobiliyatlariga ega bo'lishi lozim.

ilmiy-tadqiqotlarni o'tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish;

yechilayotgan ilmiy muammolar va topshiriqlarning konseptual va nazariy modellarini ishlab chiqishni bilish;

2. Amaliyotlarga qo'yiladigan talablar.

Malakaviy amaliyot - umumkasbiy va ixtisoslik fanlaridan nazariy bilimlarni mustahkamlash va amaliy (ishlab chiqarish) jarayonlari bilan uyg'unlashtirish, tegishli ilmiy-tadqiqot va amaliy ko'nikmalar, kompetensiyalar va malakalarni shakllantirishga qaratilgan.

Ta'lim yo'nalishi bo'yicha quyidagi amaliyotlar o'tkaziladi:

1. Ilmiy-pedagogik ish va malaka amaliyoti;

2. Ilmiy-tadqiqot ishi va magistrlik dissertatsiyasini tayyorlash.

Kvalifikatsiya: umumiy jarroh, pedagog-tadqiqodchi

Bibliografik ma’lumotlar

UDK: 002:651.1/7

Guruh T 55

OKS 01.040.01

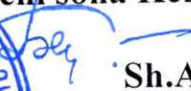
Tayanch so‘zlar:

Kasbiy faoliyat turi, kompetentsiya, modul, ta’lim yo‘nalishi, kasbiy faoliyat ob’ekti, kasbiy faoliyat sohasi, magistratura mutaxassisligining asosiy ta’lim dasturi profil, o‘qib-o‘rganish natijalari, o‘quv sikli, tibbiy bilim, sog‘liqni saqlash tizimi, klinika, laboratoriya, amaliy ko‘nikmalar, kasallik, davolash muassasalari, etiologiya, patogenez, profilaktika, davolash usullari, diagnostika, kompyuter tomografiya, ultratovush tekshiruv usullari.

Ishlab chiqaruvchilar, kelishilgan asosiy turdosh oliy ta’lim muassasalari hamda kadrlar este’molchilari

ISHLAB CHIQILGAN:

Toshkent tibbiyot akademiyasi,
“Sog’liqni saqlash” ta’lim sohasi bo’yicha
muvofiqlashtiruvchi soha Kengashi raisi,

Rektor Sh.A.Boymuradov
2024-yil “ ” M.O’.

KELISHILGAN:

O‘zbekiston Respublikasi
Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy ta’limni
rivojlantirish tadqiqotlari markazi
Direktor M.Boltabayev

2024-yil “ ”
M.O’

Toshkent pediatriya tibbiyot instituti,
Tibbiyot oliy ta’lim muassasalari
rektorlar rayosati raisi

Rektor B.T.Daminov

2024-yil “ » ”
M.O’

O‘zbekiston Respublikasi
Sog’liqni saqlash vazirligi
Fan-ta’lim va innovatsiyalar
boshqarmasi

Boshliq O‘.S.Ismailov

2024-yil “ ”
M.O’

Toshkent shahar sog’liqni saqlash
bosh boshqarmasi

Boshliq A.V.Alimov

2024-yil “ ”
M.O’

